

УДК [94-054.72:378.014.15](477)

Гаранін Олександр

СТАТУТ

УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В МЮНХЕНІ

Публікація містить статут Українського вільного університету редакції 1948 р., що зберігається в мюнхенському архіві УВУ.

Ключові слова: архів, еміграція, навчальний заклад, історія університетів, установчий документ, історичне джерело.

Публикация содержит устав Украинского вольного университета редакции 1948 г, что хранится в мюнхенском архиве УВУ.

Ключевые слова: архив, эмиграция, учебное заведение, история университетов, уставной документ, исторический источник.

The Publication contains the Statute of the Ukrainian Free University of release of 1948, that is kept in the Munich Archives of UVU.

Key words: archives, emigration, schools, history of universities, authorized document, historical source.

У січні 2011 р. минає 90 років від дня заснування важливої та значущої для української історії інституції – Українського вільного університету (далі – УВУ). Він став першою науковою установою та вищим навчальним закладом української еміграції за кордоном. Його історія – складна та багатогранна. Певним чином вона відобразила загальну долю української людності, яка часто складалася під тиском сторонніх потужних чинників.

У свій час вплив УВУ на розвиток незалежної від радянської ідеології наукової та освітянської думки українців важко переоцінити. Протягом усього періоду існування університету його співробітники прагнули активно поживити наукове та суспільно-політичне життя в Україні. Позбавлені можливості легальної співпраці, вони все ж прагнули нести в світ слова правди про українську історію та культуру¹. В жорстких умовах ідеологічних утисків із боку тоталітарного режиму в СРСР була реалізована альтернативна можливість – наукове вивчення історії України зусиллями української діаспори². В той же час із боку радянської держави на працівників УВУ постійно виливалися потоки бруду.

Серед осередків УВУ в світі виділяємо Прагу та Мюнхен. Саме з цими містами пов'язані найяскравіші сторінки минувшини закладу. І хоча університет спочатку було відкрито у Відні (17 січня 1921 р.), проте він майже відразу переїхав до Праги, а з 1945 р. існує в Мюнхені. Думки його керівників про облаштування інституції саме в цих європейських містах не були одноставними. У свій час розглядалися варіанти про пе-

© Гаранін Олександр, 2010

ренесення УВУ до Хуста, Ужгорода або, взагалі, про переїзд за океан. Нині місцем розташування УВУ стала адреса по Барелліштрассе 9 а у престижному районі Мюнхена – Німфенбург, де мешкає баварська королівська сім'я. Будівля є меншою, але функціональнішою порівняно із старим приміщенням, що також було розташоване у цьому ж місті за адресою Пінценауерштрассе 15.

Про історію закладу вже багато написано, тому відразу переходимо до розгляду архівного спадку УВУ. У свій час до описування архівних фондів університету долучалися Г. Боряк, Л. Дубровіна, О. Кириленко, О. Яценко³. Завдячуючи їхнім зусиллям впроваджено в науковий обіг частину документів, що зберігаються в УВУ. Аналітичний опис цих фондів було розміщено на сайті Державного комітету архівів України, а згодом – ретрансльовано на власному сайті УВУ⁴. За орієнтовними підрахунками загальний обсяг архіву УВУ складає не менше 500 тис. аркушів документів, що займають приблизно 300 м. архівних полиць⁵. Майже всі документи архіву перебувають у стані розсіпу. Багато документів ще не ідентифіковано. Таким чином, включення в науковий обіг статутних документів, особливо напередодні ювілею УВУ, є актуальною та необхідною справою.

Увазі читачів пропонуємо текст статуту УВУ від 1948 р. (оригінал зберігається в архіві УВУ) – як цінне джерело пізнання. Ним засвідчено мету та пріоритетні завдання, які ставили перед собою фундатори мюнхенського УВУ, зазначено із яких підрозділів складався заклад та якими механізмами він управлявся. Документ подано мовою оригіналу із збереженням стилістики та орфографії оригіналу і необхідними коментарями.

¹ Мазур О. Український Вільний Університет // Довідник з історії України (А–Я). – К.: Генеза, 2001 – С. 960.

² Український історик. Показчик змісту за 1963–1997 роки. – 1999. – С. 12.

³ Боряк Г., Дубровіна Л. Архів Українського Вільного Університету в Мюнхені: попередній огляд фондів // Архіви України. – 2004. – № 4–6. – С. 84–93; Кириленко О., Яценко О. [Архів Українського Вільного Університету в Мюнхені: структура, зміст матеріалів, опрацювання особових фондів](#) // Архіви України. – 2004. – № 4–6. – С. 93–122.

⁴ http://www.ufu-muenchen.de/seiten_ukrainisch/Uk_seite_aktuelle_infos.htm

⁵ Боряк Г., Дубровіна Л. Архів Українського Вільного Університету в Мюнхені: попередній огляд фондів // Архіви України. – 2004. – № 4–6. – С. 84.

СТАТУТ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

I. Назва і осідок*

Ст. 1.

1. Університет має назву українською і латинською мовами:
Український Вільний Університет
Universitas Libera Ucrainensis, давніше:
Universitas Ucrainensis Libera Pragensis.

* Осідок – місце розташування.

2. Крім цього, Український Вільний Університет вживає відповідно до потреби перекладу своєї назви також іншими мовами.

Ст. 2.

1. Осідок університету є столичне місто Баварії – Мюнхен.

На основі постанови Сенату Університету можна перенести осідок цілого Університету або його окремих факультетів також до іншої місцевості.

II. Мета, завдання і характер

Ст. 3.

1. Мета Українського Вільного Університету:

а) плекати всі галузі науки, а зокрема ті, що безпосередньо або посередньо стосуються до української нації, і розвивати основи української культури як складової частини культури людства;

б) навчати і підготовляти український фаховий і науковий доріст*.

2. У проведенні цієї мети Український Вільний Університет:

а) веде систематичні курси, виклади та семінарі українською мовою, а вийнятоково і чужими мовами;

б) засновує і веде потрібні інститути, лябораторії та всякі дослідно-наукові установи, бібліотеки й музей.

в) засновує в різних державах делегатури університету та філії факультетів.

Ст. 4.

1. Український Вільний Університет – це корпорація з правною особовістю**.

2. Український Вільний Університет продовжує свою традицію дотеперішньої наукової і навчальної діяльності з часу осідку в Празі.

III. Поділ на факультети і відділи

Ст. 5.

1. Український Вільний Університет поділяється на факультети, а факультети можуть поділятися на відділи.

2. Діють такі факультети:

а) філософічний*** факультет, поділений на відділи філософії та педагогіки; української філології; слов'янської філології; класичної філології; історії; географії; археології; етнології і мистецтвознавства;

б) факультет права і суспільно-економічних наук, поділений на два відділи: правничий^{4*} та суспільно-економічних наук.

3. На основі постанови Сенату, затвердженої Загальною Професорською Колегією, можна засновувати також інші факультети або відділи факультетів, відповідно до бюджету університету.

* Доріст – підростаюче покоління.

** Корпорація з правна особовістю – юридична особа з відповідними правами.

*** Філософічний – філософський.

^{4*} Правничий – юридичний.

IV. Програма й засоби студій

Ст. 6.

1. Студії* в Українському Вільному Університеті відбуваються у формі викладів-лекцій, праці в семінарах, лабораторіях та інститутах.
2. Загальну програму студій університету на основі програми окремих факультетів затверджує Сенат.
3. План студій на окремі студійні роки** виробляє на основі програми університету кожний факультет.

V. Навчальні сили

Ст. 7.

До навчальних сил Українського Вільного Університету належать:

- а) звичайні професори
- б) надзвичайні професори
- в) доценти-супленти
- г) доценти
- г) викладачі
- д) лектори.

Ст. 8.

1. Звичайних і надзвичайних професорів покликає Рада Факультету з-поміж доцентів Українського Вільного Університету або з-поміж професорів і доцентів інших університетів чи їм рівнорядних шкіл, а також з-поміж окремих учених, відомих своїми науковими працями у відповідних ділянках науки.
2. Покликання професорів Радою Факультету після запиту кураторії про фінансові можливості затверджує Сенат.

Ст. 9.

1. Доценти габілітуються на навчання одного з предметів або групи предметів згідно з габілітаційною ординацією кожного факультету.
2. Удільнення веніям доценті, прийняте після успішної габілітації, затверджує Сенат в межах бюджету.
3. Звільнення від габілітації, постановлене Радою Факультету і затвержене Сенатом, є рівне з проведеною габілітацією доцента.
4. Доценти, які ведуть самостійно з доручення Ради Факультету курс одного з програмових предметів навчання, є доцентами суплентами.

Ст. 10.

1. Доручення самостійно викладати програмовий предмет на час одного студійного семестру дає викладачам Рада Факультету за потвердженням Сенату.
2. Під тими самими умовами Рада Факультету дає лекторам доручення читати лекції під наглядом одного з професорів.

* Студії – навчання.

** Студійні роки – роки навчання.

3. Асистентів покликує на внесення керівника катедри Рада Факультету, а Сенат затверджує.

Ст. 11.

1. Права і обов'язки всіх навчальних сил окреслює окрема ординація, ухвалена Сенатом і затверджена Заг[альною] Проф[есорською] Радою.

2. Факультети, виконуючи ординацію, в разі потреби окреслюють ближче ці права й обов'язки.

VI. Органи управління

Ст. 12.

Органами управління Університету являються:

- а) Ректор і Сенат
- б) Загальна Професорська колегія
- в) Декани і Ради Факультетів
- г) Головний секретар
- г) Кураторія

VII. Ректор

Ст. 13.

1. На чолі Університету стоїть Ректор.

2. Ректор репрезентує університет назовні, керує згідно з обов'язуючими приписами всім його внутрішнім життям та відповідає перед Сенатом і Загальною Професорською Колегією за можливо найліпший стан Університету з наукового і педагогічного погляду. В питаннях фінансово-господарських Ректор підлягає контролю Кураторії.

3. Зокрема Ректор:

а) виконує ухвалений Сенатом і Заг[альною] Проф[есорською] Колегією та затвержений Кураторією бюджет Університету. На випадок непогодження між Сенатом і Кураторією остаточно вирішує справу Загальна Професорська Колегія кваліфікованою більшістю 2/3 голосів. Якщо нема цієї кваліфікованої більшості, тоді залишається проєкт бюджету в формі пропонуваній Кураторією;

б) приймає присягу навчальних сил і студентів;

в) приймає і звільняє в межах бюджету допоміжний персонал згідно з правилами ухваленими Сенатом;

г) скликає Сенат і Заг[альну] Проф[есорську] Кол[егію] та проводить ними;

г) складає річний звіт Заг[альної] Проф[есорської] Колегії і подає його до відома Кураторії;

д) разом із Сенатом дбає про лад і внутрішню дисципліну всієї корпорації згідно з дисциплінарною ординацією університету.

Ст. 14.

1. Ректора вибирає на один академічний рік Заг[альна] Проф[есорська] Колегія абсолютною більшістю голосів членів таємним голосуванням; при рівності голосів рішає жереб.

2. Ректором може бути вибраний тільки один із звичайних професорів за чергою факультетів.

3. Після вибору нового Ректора в найближчому студійному році попередній Ректор виконує обов'язки Проректора. Коли попередній Ректор не може виконувати обов'язку Проректора, тоді новий Проректор вибирається таким самим способом, як Ректор.

Ст. 15.

1. Проректор заступає Ректора під час його відпустки.

2. У випадку відсутності ректора і Проректора, Ректора заступає один з Деканів порядком старшинства та праці в УБУ, а в крайньому випадку найстарший віком професор УВУ.

VIII. Сенат

Ст. 16.

1. До сенату належать:

- а) Ректор і Проректор
- б) Декани і Проректори факультетів
- в) Голова Кураторії УВУ
- г) Голови Делегатур та їхні заступники

2. До компетенції Сенату належать усі справи управління Університету, що не застережені виразно іншим органом.

3. Зокрема до Сенату належить:

- а) пропонувати зміни і доповнення статуту,
- б) затверджувати представлені Радами факультетів промовні та габілітаційні ординації та правила,
- в) організувати, відкривати і закривати інститути, лабораторії, як і інші допоміжні установи,
- г) предклати Загальним Зборам Професорської Колегії на затвердження пропозиції про заснування делегатур і філій,
- г) представляти бюджет Загальній Професорській Колегії і Кураторії та наглядати за його виконанням,
- д) затверджувати веніям легенді габілітованих доцентів та затверджувати покликаних професорів,
- е) затверджувати доручення викладати, представлені факультетами,
- є) затверджувати пропозиції факультетів про надання титулу почесних докторів,
- ж) вибирати секретара Сенату.

Ст. 17.

1. Для законності постанов Сенату потрібна присутність щонайменше половини всіх членів Сенату.

2. Постанови приймаються звичайною більшістю голосів, якщо в окремих випадках статут не застерігає кваліфікованої більшості; при рівності голосів рішає постанова, за яку голосує Ректор, або виконавець обов'язків Ректора; при таємнім голосуванні рівність голосів означає

відхилення внесення, при чому Ректор може зарядити повторне голосування.

3. Для відмови затвердження покликання професора або уділення веніям доценті треба 2/3 більшості голосів із усіх присутніх членів Сенату.

4. Засідання Сенату скликає Ректор та укладає його порядок дня. На письмову заяву трьох членів Сенату з поданням порядку дня Ректор зобов'язаний скликати Сенат до восьми днів.

Ст. 18.

1. У випадку неможливості скликати вимагану кількість членів Сенату в невідкладних справах може рішення малий Сенат, складений з Ректора, проректора, Деканів, чи виконавців їхніх обов'язків, при чому постанови малого Сенату слід подати на найближчій нараді Сенатові до відома і затвердження.

ІХ. Загальна Професорська Колегія

Ст. 19.

1. До компетенції Загальної Професорської Колегії належить:

а) вибирати Ректора, Проректора, Суддів Університетського Суду та Членів Кураторії;

б) приймати щорічний звіт Ректора і Сенату;

в) обговорювати та рішення справи, представлені Ректором і Сенатом;

г) ініціювати справи удосконалення навчання і дисципліни та матеріального забезпечення Українського Вільного Університету та його громадян.

Ст. 20.

1. У зборах Професорської Колегії беруть обов'язкову участь з рішальним голосом усі звичайні і надзвичайні професори, доценти-супленти та по одному делегатові від доцентів кожного факультету.

2. Справи вирішуються звичайною більшістю голосів, якщо не застережено в окремих випадках іншого способу. Для дійсності зборів обов'язкова присутність не менше половини діяльних членів професорської колегії.

3. Вибори Ректора і Проректора таємні, а рішення абсолютна більшість голосів при присутності щонайменше половини діяльних членів професорської колегії; у випадку рівності голосів про вибір кандидата рішення жереб.

4. Доценти, що не є делегатами, беруть участь у зборах Загальної Професорської Колегії з дорадчим голосом.

Ст. 21.

1. Звичайні Збори Загальної Професорської Колегії Українського Вільного Університету скликає і проводить Ректор перед кінцем кожного студійного року, щоб подати звіт свій і Сенату та провести вибори.

2. Надзвичайні Збори Загальної Професорської Колегії скликає і проводить ректор з власного почину, за постановою Сенату чи на вимогу Ради Факультету або 1/4 управнених до участі в Загальній Колегії членів.

Х. Факультети

Ст. 22.

1. Факультет – це автономна в середині університету корпорація, що розвиває одну групу зв'язаних між собою наук і знань та виконує мету і завдання Університету згідно з цим статутом та під зверхнім доглядом Сенату і Загальної Професорської Колегії .

2. Факультет складається з окремих кафедр, що ними керує професор або доцент-суплент у випадку відсутності професора; кожна кафедра може мати побіч керівника кафедри ще інші наукові сили (доцентів, викладачів, лекторів і асистентів) та наукові установи (семінар, бібліотеку, лабораторію, окремі дослідні установи і т. ін.); чинність кафедри визначає в межах правил факультету окремий регулямін кафедри.

3. Організацію факультету, кількість його кафедр та всі його чинності визначають окремі правила студій факультету, затверджені Сенатом.

4. Зміни і доповнення правил студій факультету ухвалює факультет і затверджує Сенат.

Ст. 23.

Органами факультетів являються:

а) Декан і Проректор, б) Рада факультету, в) Секретар факультету.

Ст. 24.

1. Декан репрезентує свій факультет перед Ректором, Сенатом і Загальною Професорською Колегією і в межах статуту назовні і веде факультет у межах постанов Ради Факультету.

2. Зокрема Декан:

а) наглядає над виконанням програми і пляну навчання факультету;

б) скликає Раду Факультету і нею проводить;

в) відає студентськими справами факультету;

г) відає видавничою діяльністю факультету.

Ст. 25.

1. Декана вибирає Рада Факультету на кожний студійний рік з-поміж звичайних професорів, або надзвичайних професорів абсолютною більшістю при таємному голосуванні, у якому беруть участь усі професори, доценти-супленти та один делегат від доцентів.

Ст. 26.

1. Уступаючий Декан з попереднього року стає Проректором. На випадок зречення від проректорських функцій, Рада Факультету вибирає нового Проректора передбаченим для виборів Декана порядком.

2. У випадку відсутності Проректора, Факультетська Рада вибирає заступника Проректора.

Ст. 27.

1. Прорекан заступає Декана в його відсутности та допомагає Деканові в його праці.

2. У випадку відсутности Прорекана, Факультетська Рада вибирає заступника Прорекана

Ст. 28.

1. До Ради Факультету належать із рішальним голосом в усіх справах факультету всі професори та доценти-супленти і один делегат від доцентів факультету.

2. Всі інші габілітовані навчальні сили* факультету мають рішальний голос у справах виконання пляну навчання і педагогічних, а у всіх інших справах, крім виборів, дорадчий голос, який мають також викладачі. Викладачів запрошується тільки тоді, коли це потрібно, відповідно до поставленого в програмі зборів питання.

Ст. 29.

До компетенції Ради Факультету належить:

а) вибирати Декана, при потребі Прорекана, як теж і його , заступника;

б) пропонувати зміни и доповнення правил студій факультету, схвалювати програми і плян факультету та ординації іспитів, промоцій і контролю студій;

в) вибирати нові навчальні сили факультету і призначати керівників катедр та доручати виклади;

г) призначати іспитові комісії;

г) ініціювати всякі постанови й почини в межах статуту для кращого розвитку факультету.

Ст. 30.

1. Раду Факультету скликає Декан у міру потреби, але щонайменше два рази на семестр;

2. На обгрунтовану вимогу трьох членів Ради з рішальним голосом Декан зобов'язаний скликати Раду в термін до 14 днів.

3. Постанови Ради Факультету вимагають присутности половини діяльних членів і абсолютної більшости голосів присутніх.

Ст. 31.

1. Секретаря факультету призначає Ректор.

2. Секретар безпосередньо підлягає Деканові, відповідає за ведення канцелярії факультету та виконує постанови компетентних органів факультету.

XI. Головний секретар

Ст. 32.

1. Адміністрацію канцелярії Університету веде Головний секретар, іменованій на внесення Ректора Сенатом.

---

* Навчальні сили – наукова адміністрація.

Головний секретар підлягає службово безпосередньо Ректорові і виконує постанови всіх компетентних органів на основі окремого регуляміну канцелярії, ухваленого Сенатом.

XII. Надання академічних ступенів

Ст. 33.

1. Надання академічних ступенів – магістра і доктора – визначають окремі правила студій та промоційна ординація, ухвалені радою Факультету і затверджені Сенатом.

XIII. Університетський Суд

Ст. 34.

1. Університетський Суд складається з трьох членів і трьох заступників, вибраних абсолютною більшістю у таємному голосуванні Загальною Професорською Колегією на три роки.

2. Університетський Суд сам вибирає більшістю голосів на один рік свого голову і секретара.

Ст. 35.

1. Університетський Суд компетентний:

а) рішати у випадку спору про важність постанов й актів усіх органів Університету щодо їх згідності із статутом і обов'язуочими на його основі ординаціями і регулямінами;

б) рішати справи між окремими органами Університету, між громадянами Університету і його органами та громадян Університету між собою.

в) вирикувати в дисциплінарних справах.

2. Оцінка іспитів, габілітацій і призначень не підлягає розглядові Суду.

Ст. 36.

1. Дисциплінарне внесення подає і обгрунтовує Ректор чи Декан, або з їх доручення визначений ними дисциплінарний речник.

2. В студентських дисциплінарних справах належить перед рішенням вислухати опінію голови студентського представництва Університету.

Ст. 37.

1. Дисциплінарні кари є:

а) усна осторога

б) письмова осторога

в) припинення в правах на 1 семестр

г) виключення з Університету студента або усунення з катедри навчальних сил і звільнення з Університету.

2. Усну осторогу видає Ректор або Декан, а хто почуває себе покривдженим, може відкликатися до Університетського Суду.

3. Інші кари накладає Університетський Суд, при чому виключення або усунення приймається тільки однозгідною постановою Суду.

4. Ближче означає справування Суду окремий правильник, ухвалений Судом і затверджений Сенатом.

5. Судові справи мусять вестися усно і з безпосередньою участю обвинуваченого, свідків і знавців, а вирок мусить бути виданий письмово з обґрунтуванням.

XIV. Студентство

Ст. 38.

1. Звичайним слухачем може бути тільки особа, що має свідоцтво зрілості середньої школи загально-освітнього типу з латинською мовою. Особа, що покінчила таку середню школу без латинської мови, має скласти додатковий іспит з латини під час перших двох семестрів перебування в Університеті. Слухачі відділу суспільно-економічних наук факультету права і суспільно-економічних наук від цього обов'язку звільнені.

2. Вільними слухачами можуть бути інші дорослі особи.

3. Запис проводить Декан на основі правильника, ухваленого Радою Факультету.

4. Запис стає правосильний після складення на руки Ректора приречення громадянина Університету, про що видається імастрикуляційна грамота.

5. Студійна книжка студента з посвідченням навчальних сил видається на основі окремого правильника.

6. Студенти одного факультету чи одного відділу можуть творити як громадяни Університету одно або більше товариств, статuti яких на пропозицію Ради Факультету затверджує Сенат.

XV. Студійний рік

Ст. 39.

1. Початок і закінчення студійного року визначає Сенат.

XVI. Грамоти і листування Університету

Ст. 40.

1. Грамоти академічного змісту (студійні книжки, іспитові свідоцтва, імастрикуляційні грамоти, дипломи і т. д.) мають підпис органів, зазначених в окремих приписах, і печатку Університету.

2. Інші документи і листування в імені Університету підписує Ректор або інші особи з доручення, а папери від факультету Декан, або з Його доручення, з витисненням печатки.

3. Договори і інші зобов'язання в імені Університету підписує із повноваження Сенату Ректор і секретар Сенату.

XVII. Кураторія

Ст. 41.

1. До Кураторії Українського Вільного Університету належать:

а) чотири члени, вибрані на три роки Загальною Професорською Колегією способом, передбаченим для вибору Ректора;

б) два члени, вибрані Товариством Прихильників Українського Вільного Університету, які не є членами педагогічної колегії УВУ;

в) по одному представникові баварського та американського наукового світу;

г) Ректор Українського Вільного Університету;

г) заступники Делегатур Університету.

2. Кураторія вибирає абсолютною більшістю своїх членів Голову Кураторії, який провадить Кураторією і заступає її назовні; Головою Кураторії не може бути Ректор.

Ст. 42.

1. До компетенції Кураторії належить:

а) дбати про правну охорону УВУ, його розвиток і матеріяльне забезпечення;

б) розглядати і представляти зауваження до представленого Сенатом бюджету УВУ та контролювати його виконання;

в) розглядати питання матеріяльного забезпечення навчальних сил УВУ, наскільки йдеться про їх матеріяльне забезпечення.

2. Подані на розгляд Кураторії постанови Сенату Кураторія затверджує або відмовляє затвердження більшістю щонайменше трьох голосів в присутності щонайменше чотирьох членів.

3. Відмову Кураторія подає у письмовій формі з обґрунтуванням. Якщо до 40 днів від вручення Кураторії акту, що підлягає затвердженню, вона не прийме остаточної постанови, то це рівняється затвердженій Кураторією постанові.

XVIII. Кінцеві постанови

Ст. 43.

1. Для зміни цього статуту треба 3/4 більшості голосів Заг[альної] Проф[есорської] Колегії в присутності абсолютної більшості всіх її управнених членів і також більшості Сенату.

2. Для добровільної ліквідації Українського Вільного Університету потрібна письмова згода всіх членів Заг[альної] Проф[есорської] Колегії.

3. При ліквідації майно переходить на ту українську установу, яку вкаже постанова Заг[альної] Проф[есорської] Колегії, а якби її не було, яку вкаже останній ректор або виконавець його обов'язків.

Архів Українського вільного університету в Мюнхені. Канцелярія*.

---

* Архів УВУ знаходиться у стані упорядкування.